

Ik hou van Holland

Fase 1: Oriënteren

Dit ga je de leerlingen leren:

- ◆ Vorm: standpunt en horizon
Vertel dat je ze iets gaat leren over standpunt en horizon. Leg uit wat dat is of toon het filmpje.
- ◆ Werkwijze: linoleumdruk
Het tweede leerdoel is linoleumdruk. Doe de techniek zelf voor of toon het filmpje. Geef de leerlingen de tijd om de werkwijze zelf te oefenen. Deel daarvoor kleine stukjes linoleum uit.

De leerlingen passen linoleumdruk en standpunt en horizon toe in een opdracht met de volgende betekenis:

- ◆ Ik hou van Holland
Toon de afbeeldingen en stel de vragen.
 - Lees samen het gedicht van Hendrik Marsman. Waar gaat het gedicht over? Wanneer is het geschreven, denk je? Waaraan kun je dat merken? [Het gedicht beschrijft het Nederlandse landschap en de Nederlandse strijd tegen het water. Het is geschreven in 1936 en werd in 2000 gekozen tot het gedicht van de eeuw].
 - Lees samen het gedicht van August Agasi. Wat is een parodie? Wanneer is dit gedicht geschreven, denk je? Waaraan kun je dat merken? [Parodie: spottende nabootsing. Geschreven in 2017. In het gedicht gaat het over Vinex wijken, asfalt, windmolens, megastallen, files. Dat zijn problemen van 2000-2020].
 - Is het landschap dat Hendrik Marsman beschrijft nog te zien? En het landschap dat August Agasi beschrijft? Als jij aan Holland denkt, denk je dan aan het landschap van Marsman of aan dat van Agasi?

Benoem de opdracht:

Maak een drukwerk van het Nederlandse landschap volgens Marsman of Agasi.

Fase 2: Onderzoeken

- ◆ Verzamel en combineer

Geef leerlingen de tijd om te onderzoeken wat ze willen maken. Ze kunnen in deze fase schetsen maken. Wil je het onderzoek verdiepen? Gebruik dan de bouwsteen 'verzamel en combineer'.

Fase 3: Uitvoeren

- Stel individueel reflectievragen.
- Bekijk wanneer nodig nogmaals (delen van) de filmpjes.
- Houd een tussentijdse beschouwing, in groepjes of klassikaal. Je kunt hiervoor de vragen van de evaluatie gebruiken.

Fase 4: Evalueren

- ◆ Nabespreken: wat hebben we geleerd?
Bespreek de vragen op het digibord klassikaal of laat leerlingen de vragen in groepjes of individueel beantwoorden. De vragen kunnen ook gebruikt worden bij een tussentijdse beschouwing of als reflectievragen tijdens het onderzoeken en uitvoeren.

Kerdoel 9, 12 en 56

Je kunt met deze les aansluiten bij **kerndoel 9**: De leerlingen krijgen plezier in het lezen van voor hen bestemde verhalen, en bij **kerndoel 12**: De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Omdat het gedicht van Marsman is verkozen tot gedicht van de eeuw, kun je ook aansluiten bij **kerndoel 56**: De leerlingen verwerven kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Gebruik bouwstenen

- Bovenstaande beschrijving is een richtlijn geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Vind je 2 nieuwe leerdoelen te veel voor je leerlingen? Kies dan het doel uit dat ze het hardst nodig hebben voor de opdracht en laat de andere vervallen.

En verder

De volledige tekst van de gedichten vind je in de bijlage zodat je ze voor de leerlingen kunt printen.

Je kunt in plaats van linoleumdruk ook kartondruk als werkwijze gebruiken. Die techniek is wat eenvoudiger toe te passen. De les is ook goed uit te voeren met alle teken- en schildertechnieken.

Herinnering aan Holland

Denkend aan Holland
zie ik breede rivieren
traag door oneindig
laagland gaan,
rijen ondenkbaar
ijle populieren
als hoge pluimen
aan den einder staan;
en in de geweldige
ruimte verzonken
de boerderijen
verspreid door het land,
boomgroepen, dorpen,
geknotte torens,
kerken en olmen
in een grootsch verband.
de lucht hangt er laag
en de zon wordt er langzaam
in grijze veelkleurige
dampen gesmoord,
en in alle gewesten
wordt de stem van het water
met zijn eeuwige rampen
gevreesd en gehoord.

Hendrik Marsman
(1936)

Herinnering aan Holland

Denkend aan Holland
zie ik getemde rivieren
verveeld door verkaveld
laagland gaan,
rijen windmolens
zwaaiend als gekken
het noodlot bezwerend
aan de einder staan;
en in de overvolle ruimte
diep gezonken
de vinexwijken
verspreid door het land,
bedrijfsterreinen,
megastallen, rotondes
ruimtelijk geordend
in een groots verband.
de lucht hangt er laag
en de zon wordt er langzaam
in dampen van gier
en files gesmoord,
en in alle gewesten
wordt de stem om meer asfalt
voor onbegrensd rijden
geloofd en gehoord.

August Agasi
(2017)